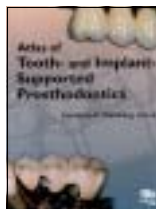

Lawrence A. Weinberg:
Atlas of Tooth- and Implant-Supported Prosthodontics

Inom ämnesområdet oral protetik ställs krav på såväl ett biologiskt som ett biomekaniskt kunnskap för att uppnå ett tillfredställande estetiskt och funktionellt resultat.

Likaså är det viktigt att utforma konstruktioner så att fortsatt oral hälsa kan upprätthållas. Under de senaste 30 åren har emellertid biologiska värderingar varit dominerande och under de senaste åren har även möjligheter till att uppnå ett estetiskt fulländat arbete varit möjligt pga nya tekniker och material.

Det är därför att välkomna denna atlas sammanställd av Lawrence A. Weinberg, som i elva kapitel till stor del redovisar egna erfarenheter och kliniska resultat inom kron- och broprotetik med retention till såväl egna tänder och implantat; separat eller i kombination med tonvikt på ett biomekaniskt tänkande. Boken är rikt illustrerad med totalt 613 kliniska bilder och schematiska teckningar, som alla är mycket professionellt utförda och har ett stort pedagogiskt värde. Författarens intention är att ge teoretiska och praktiska

tillvägagångssätt till att framställa tand- och implantatburen protetik steg för steg och att uppnå i ett långt tidsperspektiv lyckat resultat.

Lawrence Weinberg examinerades som tandläkare redan 1952 och har under sin yrkesverksamma tid varit kliniskt verksam samt vetenskapligt aktiv inom oklusion, diagnostik och behandling av patienter med bettfunktionella störningar samt kartläggning av käkledernas funktion och dysfunktion.

I de tre första avsnitten (kapitel 1–3) avhandlas konventionell kron- och broprotetik. Författaren delger sina egna erfarenheter och praktiska tips i såväl kliniska som schematiska teckningar. Merparten rör funktion och estetik.

De efterföljande delarna (kapitel 4–11) handlar om tand- och implantatretinerad protetik med tonvikt på biomekaniska aspekter.

Små guldorn finns att hitta för de tandläkare som har stort intresse inom ämnet oral protetik. Denna bok kan således vara till intresse inom professionen men också njutbar som en tillbakablick över ämnesområdets utveckling. Varje kapitel avslutas med en litteraturlista där många publikationer är hämtade före 1990-talet och jag saknar många artiklar inom ämnet för att få en uppdatering. Det står upp till varje läsare att ta detta till sig men bokens innehåll skulle vinna på om även biologiska värderingar kommit till diskussion samt om fler författare fått möjlighet att delge sina kunskaper inom ämnet. Men likaså finner jag det fascinerande att läsa från en äldre kollegas erfarenheter «I did it my way».

Kristina Arvidson Fyrberg

Carol Stream, Illinois: Quintessence Publishing Co, Inc; 2003.
ISBN 0-86715-427-6 (hbk.)

Mikael Zimmerman:
Hygien och smittskydd i tandvården 2. utgåve

Dette er en lærebok for studenter ved tannlege-, tannpleier-, og tannhelsesekretærutdanningene. Den er også ment som veileder og håndbok for tannhelseteamet i det daglige praktisk/kliniske arbeidet. Boken bør hilses velkommen av alle som har hygiene i tannhelsepraksis på dagsorden. Det er lenge mellom hver gang en så omfattende og oppdatert hygienebok for tannhelsesektoren er å finne på markedet.

Den loser oss gjennom hygieneveden, fra vi i lys av Hippokrates' ed blir minnet om personlig etikk, yrkesetikk og profesjonalitet i vår yrkesrolle, til aktuelle lover og forskrifter, videre til fylldig fagstoff og frem til detaljerte rutinebeskrivelser for å unngå smitteoverføringer ved pasientbehandling.

Boken er inndelt i 16 kapitler. Hvert kapittel avsluttes med en referanseliste. Første kapittel er viet pasienten. Her forteller en pasient med en smittsom blodsykdom om sitt møte med tannhelsetaten og sine gode og dårlige erfaringer i den anledning. (Heldigvis noen år gamle betraktninger).

Kapitlet «Mikroorganismene, venner og fiender» er omfattende, og her redegjøres det for bakterier og virus, normalflora og forutsetninger for infeksjon, smittespredning og smitteveier. Under dråpesmitte nevnes spesielt problemet med biofilm på innsiden av slangene i uniten, og det er naturligvis et paradoks at det vannet som kommer inn i uniten ofte er renere enn det som kommer ut gjennom slangesystemet.

Et annet kapittel handler om infeksjoner som kan overføres under en tannbehandling. Vi får en fylldig beskrivelse av sykdommene, deres epidemiologi, forløp, behandling og profylakse.

Kapittel sju er omfattende og beskriver detaljerte prosesser for rengjøring, desinfisering og sterilisering av instrumenter. Under mikrobiell risikovurdering skilles det her mellom produkter

som er sterile – «høggradigt» rene og rene. «Høggradigt» rent er vel tildels et ukjent begrep for oss, men uttrykket står forklart flere steder i boken. Og så kan man jo være enig eller uenig i klassifiseringen. Rutinene for turbin, hånd- og vinkelstykker beskrives, litt overraskende ikke her, men først i kapittel 11, men har til gjengjeld fått et eget kapittel! Jeg legger med beklagelse merke til at begrepet «høggradigt rent» i forbindelse med roterende og andre hule instrumenter defineres forskjellig. Mens Zimmerman i kap. 11 skriver at instrumentene blir «høggradigt rena» ved autoklaving i bord-autoklav *uten* forvakuum, skriver Westerberg i kap. 15 at autoklaving *med* forvakuum gir «høggradigt rena» instrumenter.» (Dette burde vel vært «luket» ut av hovedredaktøren.)

I kapitlet om barrieretiltak beskrives håndvask, hånddesinfeksjon, hansker og klinikkutrustning. Vi får vite at nest etter kontaktsmitte via hender, er smitten som overføres via klærne den mest betydningsfulle. Forsøk har vist at bakterier på uniformen smitter etter seks timer, og livskraftige stammer av MRSA (stafylokokker) kan overleve på uniformen i opptil seks uker! Altså gode grunner til å skifte uniform daglig!

Vi legger også merke til, under håndhygiene, at hånddesinfeksjon foretrekkes rutinemessig fremfor håndvask, hvis hendene i utgangspunktet er uten synlig smuss. Det vises til at ved håndvask minsker antall mikrober i den transitoriske hudflora med 1 000 ganger, mens med alkoholdesinfeksjon 10 000 ganger. Anbefaling av hånddesinfeksjon er for øvrig noe vi har grunn til å tro også er på vei inn i vårt system.

Senere omtales units sugesystem, og avdelingens kompressor får til og med et eget avsnitt! Avfallshåndtering er naturligvis heller ikke glemt, ei heller rutinene for avtrykk og tanntekniske arbeider. (Her merker man seg at alt ansvar for desinfeksjon er lagt til tannlegen/klinikken).

Under kapitlet om forebygging av infeksjoner hos ansatte, gjennomgås aktuelle vaksiner og prosedyrer for behandling av stikk- og sårskader. I nest siste kapittel er det «tannsköterskan» som får slippe til. Her beskrives

alle smittevernrutinene som er nevnt tidligere i boken, men denne gang presentert på det rent praktiske plan. Her får vi de personlige hygienereglene med alle punktene vi kjenner så godt, her er rutinene for håndhygiene og hanskebruk, og hygienrutinene før, under og etter en pasientbehandling. Her er alt det praktiske satt i system.

Siste kapittel inneholder en «snabbguide» som forklarer ord og uttrykk, samt gir raske svar, alfabetisk, på hvordan ulike gjenstander skal rengjøres, desinfiseres og steriliseres. En god hjelp i en travelt hverdag. Helt til slutt finner vi nyttige internettadresser og registre.

Jeg er glad denne oppdaterte boken er kommet, og vil gjerne anbefale den på det varmeste, både som lærebok for studenter og som oppslagsverk for tannhelsepersonell. Den vil også være nyttig i kvalitetssikringen på tannklinikker og tannlegekontorer. Boken er innholdsrik og velskrevet, og er inspirerende lesning for alle som er involvert i dette arbeidet. Hva med en norsk oversettelse, selv om språkbarrierene ikke er så store!

Torunn Rønning

Stockholm: Forlagshuset Gothia; 2003. A5-format, 222 sider, 15 tabeller, 17 figurer.

Keith Horner, John Rout och Vivian E Rushton:

Interpreting Dental Radiographs.

Boken, som handler om tolkning av dentala röntgenbilder, utgjør volum fem i en serie bøcker innfor ulike odontologiske områdene (Quintessentials for general dental practitioners series). Författarna vänder sig framför allt till tandläkaren i den kliniska situationen eftersom boken är baserad på vanliga diagnostiska problemställningar. Det är ingen lärobok och det förutsätts att man redan behärskar grundläggande projektionstekniker. Det fokuseras mest på intraorala röntgenbilder, då panoramabilder beskrivs i en uppföljande volum i samma serie.

Boken är indelad i 10 överskådliga kapitel som behandlar bildbilde, normalanatomi, kariesdiagnostik, periodontit, vanliga inflammatoriska tillstånd, tandanomalier och trauma mot tänder och käkar. Vidare är kapitel 8 ett nyttigt avsnitt om retinerade tänder, rötter, och nödvändig radiologisk värdering av dessa före extraktion. Kapitel 9 och 10 handlar om de vanligaste radiolucenta och radiopaka processerna. Författarna tar upp optiska fenomen och röntgenbildens möjligheter och begränsningar. Man förklarar också de fysiologiska mekanismer som ligger bakom patologiska processers utseende i röntgenbilden, vilket kan vara till hjälp vid tolkningen av bilderna. Boken diskuterar kliniska symptom och radiologiska tecken men säger ingenting om behandlingsbehov eller behandling, något som man kanske inte kan förvänta av en förhållandevis kortfattad radiologibok. Varje kapitel avslutas av en liten litteraturlista för den som är intresserad och vill fördjupa sig. Boken är skriven på lättförståelig engelska och är rikt illustrerad med tydliga teckningar och ett stort antal röntgenbilder. Flera av kapitlen innehåller enkla och informativa tabeller. Layouten är bra men en del av bilderna framstår något korniga pga förstöringsgraden. Det har också smugit sig in ett och annat tryckfel. Sammanfattningsvis är detta en lättläst liten bok för tandläkaren som vill fräsha upp sina röntgenkunskaper och den kan bli en god hjälp i den diagnostiska vardagen.

Linda Z. Arvidsson

London; Quintessence Publishing Co, Ltd; 2002. 161 sidor, 211 illustr., 10 tabeller. ISBN 1-85097-052-1

Raj Rattan og George Manolescu> The Business of Dentistry

Boken er nr. 8 i en serie av flere be- regnet på allmenn- praktikere. Som titte- len antyder, dreier det seg om «business ma- nagement» Det er et bredt fagfelt, og boken tar først og fremst for seg det som kan sammenfattes under